

Θανάσης Σινάνης

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχελακάκη: «Η Ελπίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τις ημέρες μας.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΘΙΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL gmichelapaint@gmail.com ή eothinon@gmail.com. Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις gmichelapaint@gmail.com ή kosmos@kosmos.com.au ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

Το ποθούμενο αντικείμενο έγινε στερεοτυπικό. Η γυναίκα και ο άνδρας μετατράπηκαν σε εύχρηστο-φιλικό, σεξουαλικό αντικείμενο.

Μέρος 3^ο

Η εισβολή του πόθου, που στιγμιαία παρεμβαίνει σαν αστραπή, για να καταφέρει σκληρό πλήγμα στην θρησκευτική και αστική ιεραρχία των αξιών, είναι μια ιστορία που εμφανίστηκε κατά την νεοτερικότητα, με τον συμβολισμό και τα καλλιτεχνικά πρωτοποριακά κινήματα, τα οποία έδωσαν έμφαση στα συναισθήματα της στιγμής και στην προβολή του μύχιου και του ενστικτικού. Για να καταλάβουμε το έργο του Σινάνη, πρέπει να το δούμε σε σχέση με το τοπίο της ερωτικής εικονογραφίας του 20ου αιώνα. Πριν από τον πόλεμο, η μη εμπορική ερωτική εικονογραφία αξιολογών καλλιτεχνών, όπως τα σχέδια του γλύπτη A. Rodin και των ζωγράφων E. Munch, E. Schiele, P. Picasso, E.L.Kirchner, για να μείνουμε σε μερικούς από τους πιο σημαντικούς, χαρακτηρίζονταν από μια σεξουαλικότητα αγχωτική. Μετά τον πόλεμο με την έκρηξη του καταναλωτισμού και την μαζική ανάπτυξη των μεσαίων στρωμάτων, η ερωτική εικονογραφία μαζικοποιήθηκε και ακολούθησε το όραμα της Πόπ Άρτ. Ο Ζωγράφος T. Wesselmann με το «Μεγάλο Αμερικάνικο Γυμνό» Νο. 91 του 1967, έδειξε τον δρόμο εντάσσοντας την εικονογραφία της σεξουαλικότητας στις ανάγκες του καταναλωτισμού. Το ποθούμενο αντικείμενο έγινε στερεοτυπικό. Η γυναίκα και ο άνδρας μετατράπηκαν σε εύχρηστο-φιλικό, σεξουαλικό αντικείμενο. Κοντά σε αυτές τις εξελίξεις, εμφανίστηκε και το Γυναικείο Κίνημα, που από τη μεριά του πρόβαλε τη γυναικεία σεξουαλικότητα στα πλαίσια του δικού του προγράμματος. Όμως στο διάβα του χρόνου από τη δεκαετία του 1980 και μετά, ενώ από τη μια μεριά η σεξουαλικότητα προβλήθηκε και έφτασε να συστηματοποιηθεί, ως

Γυμνό. Σχέδιο σε χαρτί, Λονδίνο 2003

τομέας εμπορικός με τη νομιμοποίηση της πορνογραφίας, όμως από την άλλη χάθηκε η πίστη στο όραμα της ισότητας. Η κοινωνική κρίση σε όλα τα επίπεδα, οικονομικά, πολιτικά και ιδεολογικά καθώς και η συντηρητικοποίηση, έκανε τους καλλιτέχνες να επιστρέψουν σε μια ερωτική εικονογραφία αγχωτική όπως προπολεμικά. Μέσα σε ένα τέτοιο πλαίσιο πρέπει να δούμε κατά τη γνώμη μου το ερωτικό έργο των παιδιών των μεταναστών, πέρα από τις ιδιοσυγκρασιακές τους ιδιαιτερότητες.

Αν και ο Σινάνης έχει μια γλυπτική αντίληψη των πραγμάτων, η οποία απορρέει από την ενασχόλησή του με την κεραμική, όμως το βάρος και όγκος των μορφών που ζωγραφίζει, υφίστανται επίθεση από ένα είδος «αναρχικού» σχεδίου και χρώματος, το οποίο υπηρετεί μια πυρετική λίμπιντο που αναζητεί το αντικείμενο του πόθου. Η γραμμή, και γενικά το σχέδιο στη ζωγραφική του Σινάνη, εκφράζουν έναν ψυχολογικό αναβρασμό. Χρησιμοποιούνται ακραιφνώς εξπρεσιονιστικά, και δεν έχουν καμία σχέση με το κλασικό σχέδιο, δηλαδή τα αυστηρά καθορισμένα περιγράμματα που οριοθετούν ευκρινώς τους όγκους και τις φόρμες της σύνθεσης. Στα έργα του, ανεξάρτητα αν είναι καμωμένα με μολύβι ή με χρώμα, οι όγκοι είναι ασαφείς, ακαθόριστοι, λες και το έργο δεν έχει τελειώσει ακόμα. Ο γραφίτης γίνεται ένα αιχμηρό εργαλείο, κάτι σαν μαχαίρι με το οποίο προσπαθεί να σταθεροποιήσει ο καλλιτέχνης το αντικείμενο του πόθου, με εγγραφές, που όμως δεν σταθεροποιούν τίποτα. Το αντικείμενο είναι και πάλι ρευστό, φευγαλέο, σκοτεινό. Τίποτα δεν είναι καθαρό και ευανάγνωστο.

Γυμνό. Σχέδιο σε χαρτί, Λονδίνο 2001

Οι γραμμές, έχουν μια αμφιθυμική συμπεριφορά, υποδηλώνουν πως η οικειότητα είναι κάτι το άπιαστο, φευγαλέο, διαρκώς αναζητούμενο. Το υποκείμενο πασχίζει να συγκεκριμενοποιήσει το επιθυμητό «άλλο». Αλλά όσο αυτό επιδιώκεται μέσω αυτής της αναρχικής γραμμής, αυτή αποδεικνύεται αδύναμη να αναδείξει τη σταθερότητα. Ο Σινάνης αν και πασχίζει να σχεδιάσει τον πόθο, χάνει το αντικείμενο. Το υποκείμενο στο οποίο η τέχνη του Σινάνη παραπέμπει, είναι το υποκείμενο μιας οικονομίας, η οποία οδηγεί στον ρεαλισμό του φασματικού και παραισθητικού.

Η ενέργεια να αποτυπωθεί ζωγραφικά η εικόνα της γυναίκας, είναι ενέργεια ερωτικής οικειοποίησης. Κάτι που το συναντάμε στα ερωτικά σχέδια του Rodin και Munch. Η ανήσυχνη γραμμή δεν αναπαριστά το μοντέλο, όσο την ψυχική διαταραχή και διέγερση του καλλιτέχνη στην προσπάθειά του, οι γραμμές του ανθρώπινου σώματος να ενσωματωθούν στα ένστικτά του. Για να το πετύχει αυτό ο Rodin, σκισοάριζε τα μοντέλα καθώς βρίσκονταν σε κίνηση χωρίς να κοιτάζει τι ζωγράφιζε το χέρι του στο χαρτί, για να μην διακόπτεται η ροή του συναισθήματος.

Ο Σινάνης επιδιώκει το ίδιο αποτέλεσμα, καθώς κρατάει στο χέρι του πέντε μολύβια με τα οποία προσπαθεί όσο πιο γρήγορα γίνεται, να ακινητοποιήσει το αντικείμενο του πόθου.

Σε μια σειρά έργων κάνουν την εμφάνισή τους κενές από χρώμα φόρμες, κάτι σαν μαύρα μπαλώματα, τα οποία δίνουν την εντύπωση σπασμένου και τυχαία συναρμολογημένου αμφορέα ή γλυπτού, έτσι που το τελικό αποτέλεσμα δείχνει μια μορφή περισσότερο ακατανόητη και προβληματική. Τα έργα αυτά θα δημιουργηθούν στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Έχουμε κατά κανόνα καθιστά γυμνά, όπου στη χρωματική εκρηκτικότητα προστίθεται το ράγισμα και το σκοτεινιάσμα ως προβολή ενός κόσμου υποκειμενικού. Στα έργα αυτά, δεν έχουμε αποστασιοποιημένη μηχανική αναπαράσταση, ενός κόσμου όπως τον προπαγανδίζει ο λόγος του νόμου. Το αντίθετο, έχουμε όραση που βλέπει διαμεσολαβημένα μέσα από έντονα συναισθήματα. Ακόμα και εκεί που οι εικόνες του είναι κάπως καθαρότερες, ο «άλλος» βρίσκεται εκεί, όχι ως ολοκληρωμένο πρόσωπο, αλλά ως επιθυμητό αντικείμενο. Πρόκειται για συναισθήματα τα οποία γεννιούνται από έναν κόσμο που προσλαμβάνεται ως ασταθής, και που αρνείται την απόλαυση. Γι' αυτό και τα συναισθήματα αυτά τον αναπαράγουν ως τέτοιο που είναι, ως επίβουλο και ασταθές, είτε ψυχρό, και αδιάφορο.